

SOČA

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošljiva:

Vse leto 1.10
Pol leta 70
Četrt leta 45

Pri oznanilih in tako tudi pri „Soči“ se plačuje za navadnih tiskarskih vrst:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 5 " "
Za večje širke po prostoru

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Irel. Kron“, na starem trgu in v unanski ulici ter v Trstu, via Cassana, 3.

Dopisi se ne vračajo; pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via Mercato 12, l., naročena pa opravništvu „Soče“ Via della Croce št. 4, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno vračajo. — Delavec in drugim neprofitnim se naročena zbirka, ako se oglase pri opravništvu.

Namakanje tržiške rovani. (Agro monfalconese)

Letošnje zasledarje deželnega zbora goriskega vleče se nekoliko bolj na dolgo od drugih let; pa to ima tudi svoje razloge. Razen navadnih opravkov, ki se ponavljajo v deželnem zboru vsako leto, prišlo je letos na vrsto nekaj predmetov, ki so največje važnosti za vso deželo in ki radi tega zahtevajo natančnejše pretresa je. V to vrsto spadajo pravila deželnega zavoda za gluhonema, po katerih se vredi ves notranji hišni red ter način podučevanja in gospodarjenja v tisti precej dragem deželnem zavodu; potem bojnišnično in norišnično prašanje, o katerem smo poročali o drugi priliki; slednjič načrt postave o namakanji tržiške rovani. Naj nam bo danes dovoljeno, pregovoriti nekoliko o tej zadnji zadevi.

V Lombardiji je svet po sebi peščen in ne preveč rodovitnen; ali cesarica Marija Terezija dala je napeljati vodo po širokih in globokih kanalih ali vodotokih na vse strani lombardske rovani. Od tistega časa se je zemlja boljšala, postala je jako rodovitna in daje, v travnike premenjena, najlepšega sena po 6 krat, 7 krat na leto. Ta srečni vseh, dosežen po namakanji zemlje, potrjen po drugih vseh v drugih krajih, napotilo je posestnike v tržiški rovani, ki tožije od nekdanj, da imajo premalo vode, da so začeli razmišljevati, ali bi se mogoče boljšati tudi njih svet z napeljavo vode na vsa celo najmanjša posestva. Inženir Vicentini, ki je predlauskem umrl, bavil se je nad 20 let s tem prašanjem ter je napravil površen načrt, kako naj bi se kanalizovanje izvršilo. A pred njem bili so že drugi, ki so se pečali z isto stvarjo, če tudi ne tako, da bi se bilo delo izvršilo. V novjših časih preiskovali so svet in vodo, ki naj bi se nanj napeljala, tudi drugi izvedenci, večinom iz Italije. Podjetje je vsem dopadalo in dajali so si pogum, da bi se dela lotili, ker splošno so se v tem strinjali, da bi bilo delo na vsi trški okraj velike koristi, ako bi se tako posrečilo, kakor se nameruje. Ali denarne težave so zavirale, da do zdaj se ni naredil še noben korak čez splošni načrt in da vse vsi dosedanja računsi še v zraku, kajti še le ko se svet preide in ko se naredijo natančni načrti o vsakem tudi najmanjšem delu in preuda ki za vse potrebščine, bo mogoče tudi stroške določiti; popoln pregled dela imel se bo pa še le tedaj, ko se začne in ko se bo delalo.

Med posestniki v tržiški rovani, ki bi radi videli uresničeno to podjetje, obstoji uže mnogo let poseben odtok, ki po-pešuje pripravo za to delo. Ko jim je bil inženir Vicentini izračunal, da delo bi stalo nad 600.000 gld., dobili so tudi podjetnike, ki bi bili delo sprejeli po predloženem načrtu; ali posestnikom zdelo se je preveč, da bi iz svojega žepa iztovali toliko za koristno napravo, ter so se zatekli k vladi, da bi jim pomagala v tej za ves okraj veljavni zadevi. Vlada ni bila usprotna prošnji, ker vsled državne postave z dne 30. junija 1884 o zboljšanju zemljišč dobila je že dve leti po pol milijona goldinarjev v ta namen, ne da bi jih bila mogla porabiti. Všeč jej je bilo, ko se je penudila prilika, da bi se izpolnilo v naši tržiški rovani prvo večje podjetje te vrste, in je bila začetkom kaj pripravljena pomagati po svoji moči in to tem bolj, ker bi se glavni vodotok od Tržica do morja lahko tako priredil, da bi plavale tudi ladje po njem. V ta namen poslala je visoka vlada svojega inženirja Makusa, da bi pregledal svet in načrte dr. Vicentinija ter prepričal se, ali se je nadejati od tega podjetja kaj uspeha. Makus potrdil je načrte Vicentinijeve s malimi izjemami (zideček vodotoka preestavlja je iz Fogiana više v Zagraj k Hohenlohemu mišuu), zvišal je preudarek stroškov na ex milijon in 4000 gld. ter je priporočil visoki vladi, naj delo podpira.

Vlada je bila z načrtom in poročilom zadovoljna ter je obetala, da bo delo podpirala v tisti meri, katero določuje zgoraj omenjena postava kot najvišjo, in pod tistimi pogoji, ki so v tej postavi navedeni. Najprej sprejela je vodotok od Tržica do morja, ki je preudarek na 4.000 gld., na svoj račun; od o-

stalih 956.000 gld. je voljna prevzeti na se z dovoljenjem državnega zbora dve petini, to je 382.400 gld., katere bi posestnikom podarila; a to le pod tem pogojem, da tudi dežela s posebno postavo dovoli posestnikom posojilo v enakem znesku, to je 382.400 gld., ker to pogoje in to mero stavlja državna postava o zboljševanju zemljišč z dne 30. junija 1884; zadnje petino v znesku 191.200 gld. morali bi posestniki sami nabrati. Dežela bi morala dati, ako se sprejme vladin predlog, polovico omenjenega posojila iz svojega, drugih 191.200 gl. bi dobila pa od vlade kot brezobratno posojilo, katero bi morala plačevati državi v tistih obrokih, ki bi bili določeni posestnikom za vračanje deželnega posojila. Posestniki plačevali bi pa deželi od vse svote to je od 382.000 gl. obresti po 2% od sto in bi morali v določenem času plačati glavnico in obresti.

To je načrt postave, ki se je predložil deželnomu zboru in ki je bil izročan posebnemu odtoku, da ga pretrese in da bo v eni prihodnjih sej poročal o njem. Splošno je mnenje, da podjetje bi bilo tržiškemu okraju v veliko korist, ako bi se izvršilo, kakor je načrtano, in ako bi imelo vse dobre vseh, ki se od njega pričakujejo. Inženir Makus je izračunal, da cena ondanjšega zemljišča bi se zvišala za 2 milijona goldinarjev. Ali bo pa mogoče vse tako izdelati, kakor se želi, s tistimi sredstvi, ki so proučarjeni, in s tistim vspehom, ki se pričakuje, ni popolnoma gotovo. Inženirji in odborniki zadruga so tega mnenja, da pojde vse dobro; drugi, ki imajo skušnje v sličnih podjetjih, dvomijo, da bi šlo delo tako gladko in srčno, kakor se na papirju opisuje, ter menijo, da bodo večje težave in večji stroški od onih, ki so v proučanju. Nemogoče je, razpodi uže zdaj vse dvome o bodočem delu; stvar se še le tedaj bolje pojasi, ko se bodo delali podrobni načrti in predarki, ter najbolje takrat, ko se bo že v resnici delalo. Do tedaj preteče pa še mnogo let in mogoče je, da v tem času so posestniki prepričajo, da je delo neizpeljivo ali pa da je združeno s takimi stroški, katerih bi ne mogli prenašati, in da vsled tega odstopijo od svojega započetja. Mogoče je pa tudi, da se vse sladke nade pokažejo kot izpeljive, dosedanja računsi kot pravi in da bo vse dobro napredovalo. Po sedanjih določbah šli bi vsi stroški za pripravljavna dela in ves presežek preudarene svote, to je kar bi bilo nad 956.000 gld., na račun posestnikov in njih društva.

Za zdaj zahteva se le to od dežele, da bi posodila družbi (consorzio) 382.400 gld., ker drugače bi družba ne dobila od države podpore v enaki vsoti. To, da zid namerovanega podjetja ni popolnoma gotov, zmanjšuje ono veselje, s katerim bi sicer dežela dovolila posojilo, ki se zahteva. Mnogi menijo, naj bi se ne gledalo veliko na to, ali je podjetje izpeljivo s temi stroški ali ne, ampak naj bi se samo za to skrbelo, da se zagotovi povračilo glavnice in obrestij. V ta namen sprejete so v načrt postave določbe, da posojilo bi se smatralo kot dolg, neobljivo vezan na vsa tista posestva, za katera so name uje podjetje, ter da glavnica in obresti bi se trjali po tistem načinu, po tistih osebah in s tistimi pripravnicami, ki veljajo za državne davke (tudi s politično eksekucijo). Te določbe bi dale deželi pravico in mogočnost, da bi, dokler veljajo za goriško grofijo sedanje deželne in državne postave, prav gotovo dobila nazaj vse, kar posodi, ako se bo hotela posluževati danih pravic, tako da bi se ne bilo bati izgube in da bi v resnici vsa deželna pomoč ne bila druzega, ko samo obrestonosno posojilo. A mnogi tudi temu ugovarjajo, češ da ni nemogoče, da bi vsled zgodovinskih dogodkov, zamemb ali pogajanj ne obveljale za vsa grafijsko ali za del grofije druge državne postave, ki bi morda ne dajale več deželi one gotovosti, ki se zdaj kaže, ter naglašajo, da tudi ne gledé na take mogoče premenbe bi omenjene določbe ne mogle obvarovati dežele izgube v večji ali manjši vsoti, ker v skrajnem slučaju, kadar bi bilo treba katerega posestnika eksekutirati, bi vender dežela ne mogla zmiraj držati se strogo svoje pravice, ampak bi bila po okoliščinah siljena dolgove na razne prošnje odpustiti, kar bi pomenilo toliko izgube. Ako bi pa

ne trjala odplačil o pravem času in bi puščala, da br se nabirali nastanki, bilo bi še slabše, kakor kaže skušnja v drugih zadevah. Ti pomisleki otamnujejo nekoliko pogled v prihodnost, katero dosežanji načrti ršejo kot jasno in veselo. Da je v tem oziru velikega pomena tudi denarni trg, na katerega bi se morala dežela obrniti, in odstotki, katere bo morala dežela o svojem času plačevati za donar, ki si za izposodi, da ga potem društvu posodi, razume se samo ob sebi. Ako bi bilo treba denar danes vzeti na posodo, ko so odstotki nizki, bi ne bilo nevarnosti; ali če potreba pride morda še le čez deset let. Kako obresti se bodo takrat plačevale, ne vemo, a bolje je, da se bojimo, nego da bi upali. Posestnikom bi bile pa že v postavi določene obresti, namreč po 2% oziroma 5 od sto. Razmišljanja kažejo torej jasno in nejasno strani tega podjetja in naravno je, da je težko odločiti se v taki zadevi na levo ali na desno. Radovedni smo, kaj storijo naši deželni poslanci v tem oziru.

Dopisi.

Iz Solkana, 6. januarja. — Naša čitalnica je imela 6. t m. svoj dvajseti redni občni zbor, katerega so je udeležilo nad polovico društvnikov. Gospod predsednik Tomaž Jug pozdravil je navzoče društvnike ter jim priporočal, naj ostanejo zvesti čitalnici in narodu. Tajnik F. Klomenčič je poročal o odbo-rovam delovanji v preteklem letu. Poročilo je bilo s nekimi dostavki sprejeto. Denarničar Janes Makus je poročal o društvnem denarnem stanju, ki je še precej ugodno. Občni zbor se mu je toplo zahvalil za njegovo požrtovalno delovanje. Predsednik Tomaž Jug je predlagal v imenu odbora, naj bi se meseca maja t. l. dvajsetletnica čitalnice slovesno obhajala. Predlog je bil enoglasno sprejet. Jušt Vuga je dostavil temu predlogu, naj bi se v dan slavnosti dvajsetletnice čitalnično poslavila tudi sedanja društvena zastava, ki je bila leta 1848 od naših očetov narodne straže narejena, ter naj bi se ji za ta dan napravil lep svilnat trak. Tudi ta predlog je bil enoglasno sprejet.

Na to je sledila volitev predsednika in odbora. Na predlog J. Vuga bil je zopet po vsikiiku izvoljen za predsednika g. Tomaž Jug. V odbor pa so bili izvoljeni sledeči gospodje: Abramič Janes, Gomišček Anton, Ličar Andrej, Mozetič Alojzij, Makus Janes, Marušič Janes, Vuga Jušt in Vuga Jožef. Na to je bil zbor zaključen.

Po občnem zboru je bila prav živalna domača zabava pri Alojziji Mozetiču. Društvenikom pridružili so se tudi drugi gosti in domači pevoji, ki so pri korzarci dobro kapljice popevali in napivali. V kratkem se bomo zopet videli, ako nas Bog živi, ker še ta mesec misli prirediti naša čitalnica lepo veselico. Nadejamo se, da meseca maja pri veliki slavnosti pokaže Solkan svoje narodno lice in da s to slavnostjo uradimo naše narodno ogajišče v prospeh našega naroda, in v čast naši domovini. Domoljub.

Iz Podgore, 5. januarja 1887. Veleoslavno uredništvo „Soče“! Prav lepo Te pozdrim, da bi sprejelo priidujoči dopis v svoj cenjeni list, da bodo čitatelji vedeli, kje si pomoči iskati, ako bi se komu taka nesreča zgodila, kakor se je bila podpisane mu. Bilo je 13. avgusta m. l., ko se je napravljala na božjo pot na sv. Višarije lepa družba naših občinarjev obojega spola, katerim se je pridružila tudi moja 21 letna hči. Ob določeni uri posedejo na vozove in odrinejo proti omenjenemu kraju. Dospévši v Koborid spoznajo tovaršice, da moji hčeri se je začelo v glavi mešati; grodo k tamošnjemu g. dekkanu vprašat za svet. Dekan je spoznal, da deklica žni za daljše potovanje, in zbere eno njenih zaupnih tovaršic, da bi si koj voz prikrbela in svojo nesrečno hčerko sprejela do doma. Za ta modri svet bodi g. dekkanu srčno hvale izročena na tem mestu.

Ne da se popisati strah in žalost moja in njene ljube matere. Tri dni trudili smo se doma z njo; ker pa jej je vedno hujsje prihajalo, svetnje poklicni zdravnik dr. Grešič, naj bi jo peljali v belišnico vamiljonih bratov v Gorico. To smo tudi koj storili in sicer smo jo dali v drugi razred. Ko sem pa izvedel, da je moja hči v tretjem razredu, in ne v drugem, zahtevam za peti dan koj, da naj mi jo ven dajo; kar pa ni šlo tako lahko. Ko mi jo izpustijo, peljem jo k vamiljonim sestram, katere so z njo lepše ravnale. Ker pa tudi tu v teku 54 dnuj se ni bolezen nič na bolje obrnila pri vsem prisadevanju tamokšnjih zdravnikov, prišel on sem bil po grenki skušnjaji misliti na dober svet nekega prijatelja, ki mi ga je bil dal že pri začetku bolezni. Rekel mi je namreč, naj se obrnem na gospoda dr. Ferd. Rejzo v Ajello na Laškem, kateri je že mnogo tako blaznih vsakega stana in vsake starosti in eno gospodično, ki je celo 20 let na tej bolezni trpela, v Gorici popolnoma ozdravil. Sledečijed zprejemem rečenil nasvet in se napotim do omenjenega zdravnika, kateri me prijazno sprejme, hčer preiskal, zdravila napisal in strogo zapovedal, kako žnjo ravnati. Ravnali smo se po njegovih prepisih in v teku štirih tednov bila je bočnica popolnoma ozdravljena.

Zato si štejem v sveto dolžnost javno priporočiti omenjenega g. zdravnika vsem tistim, ki bi bili tako nesrečni, da bi bili zadeti po tej strašnej bolezni blaznosti. Učudno bi hotel prositi tudi italijanske častnike, da bi te vrstice posneli, da bi si moglo občinstvo pomagati v slučajih nesreče.

Andrej Pavličič, krčmar in trgovec.

Iz Ločnika, 30. dec. — 53 letna Doroteja Brešan, rojena Skrt iz Ločnika, ktera se je dne 22. t. m. sveder zgnubila, so našli. Njen mož in drugi so zgnubljeno povedo iskali; hribe in doline so prešli, celo do nje rojstnega kraja v Levpo so prišli, toda je niso mogli najti. Včeraj posrečilo se je neki ženi iz Podgore, ki je šla v mlin v Krojao, da ubogo rovo, sicer vso raztrgano in razcapano, zapozna. Klide jo, ali nesrečnica, pred njo beži, in tebe kot srna po hribih proti St. Ferjanu. Mlinar se svojim hlapcem je vonder ujame, tebe po vsonika k mostu, in spravi omilovanja vredno ženo domu. Najdena Doroteja je bila vsa zdelana, trpela se je na vseh udih, in rujevala, kakor bi bila že pol divja. Pride preč. gosp. dekan k njej, in koj se umiri, ter na razna vprašanja prav pametno odgovori. Rekla je med drugim, kod je hodila, kako je ono noč, ko je medlo, v nekem potoku sključena mraza trepotala, lakot trpela, da je bila v veliki nevarnosti vtiniti v vodi, v ktero je bila padla, da pa svojega domu ni mogla najti. „Sam Bog me je rešil,“ vedno trdi, „in Mati Božja Svetogorska mi je pomagala.“ Čudno se vsem dozdeva, in si ne morejo raztolmačiti, kako se je vse to godilo. Vsi se veselijo, da je mirna ženica, ki ptici vode ne kali, po 7 dneh nesreče rožena, ker bali so se za njeno življenje, in po pravici. Danes je reva vsa ogujena, jesti jej ne diši, le o žnji toži. Prehodila je v blaznosti Brda, Solkan, Grgar itd. Ni čudo, ako se rovi po prestatem tolikom trpljenji v glavi moti; ali pri vsem tem govori pametno. Bolečine sicer ne čuti nobene, le srce jej močno močno bije.

S Cerkijanskoga, zadnje dni decembra 1886. Res velika dohodke od živinoreje nam je zračunal g. Žepič. Človek v mestu, ki mora meso in vso, kar pride od živine, razmerno drago plačevati, ne more verjeti, kako ubogo malo skupi živinorejec za svojo živino. Voli se prodaj. kvintal po 40 do 42 gl., pa še to le s težavo; mesarji in mešetarji nam pa tako zmedejo kupčijo, posebno če Slovak ni prav trden, da prodajalec dostikrat še tistega poštevno ne prejme. To mora občutiti skoro slednji, ki ima kaj prodati; tako širokovestni so mnogi krčmarji in mesarji v tej zadevi. Zofeti bi bilo, ker dandanes pri mnogih le železni paragrafi še kaj veljajo, da bi se v tej reči kaj storilo, da bi ubogi živinorejec ne bil na milost in nemilost dan nekterim brezvestnežem.

Drugo nadlogo imamo radi koz. Nekterim dobročernim (P) je prišlo letos na misel, naj bi se paragraf o odpravi koz z vso strogošjo javnil, če tudi naši lepo obrasteni hribi in doline pričajo, da te dolgočasne in skočne živali niso prav tako škodljive našim gozdom, kakor pile in sekire nepremišljenim. Kozje preganjati se pač pravi: „sonce loviti, ptica izpustiti“. Kozoreja je pač dandanes s tolikimi pritežnostimi sklenjena, da jo vsak rad opusti, če mu je koliko mogoče izhajati brez nje. To naj bi dobro premislili oni, ki zobljejo brez vse skrbi, in naj bi nas ne dražili brez potrebe.

Tretja nadloga, ki posebno hude tare in mori nepametne neprovidne ljudi, so pa razne hude in grde ravnanje, ki žugajo uničiti blagostanje nekdanj dobroglasnega okraja. Tobak, kava, žganje so tiste grde podjadi, ki spodbujajo kakor grdi fučki čednost, počtenost, blagostanje in zdravje nesrečnim ljudem, da mora vsak pošten človek žalovati čez toliko nadlogo. Če bodo posvetniki svobodo, kuhati žganje za

domače potrebe, tako zlorabili, kakor se godi zena leka leta, pokvarijo in uničijo ljudje zmi sebe duševno in telesno. Kdor ni imel sam prilike prepričati se, kolike hudega v duš vsem in telesnem ozru napravljajo ta tri sla v družbinskem življenji, ne bi verjel, da je stvar tako huda. Iz tega pa tudi povzamemo, kako doberetniki človeštva so tisti kolonijalisti in prodajalci enake brezpotrebne ropotije, ki nam stisnejo poslednje solde iz žepov. Odprite oči, Vi, ki ste za to postavljeni, in nikar ne spite!

Upijoč puščavec.

Pod Predelom, dne 3. januarja. — (Naši npi, naše nede.) Vse nas nekam strah, da se nam v novem letu ne bode gajalo najboljšo. Na, mi pa nismo druzgladi, in torej se nadejamo, da novo leto bode kaj bolj pametno nego stare. Posebno upamo boljše bodočnost, kar se tiče naših krajnih razmer. To si mislim jaz tako:

Upamo, da v novem letu dobimo tisto zaželjeno vodo tudi Zavanjkarji. Naši ljudje so kaj lju beznivi. Če koga podregneš, začne ti: „Vsi ti drobni petolinci! Bom pa jaz stopil na ogo; voda mora biti!“ Pa kmalu zaspi vso, voda zmrzne ali pa se usuši! Nu, pa saj sem dal; 1887 leto bode bolj pametno!

Tudi v drugih obzirih bode naše županstvo, osiroma tajništvo bolj razborito: da ne bode treba plačevati „štrafbotov“ iz Tolmina. (O priliki bole treba pogledati, iz katerega žepa se plačujejo te kazni; sej mari ne iz žepa davkoplačevalcev?) To je uže od aile s temi sekretjerji. In nahajajo se vunder oblastniki, ki jih zagovarjajo na pritožbe: „Mi mu ne vémo kaj reči“. Nu, pa v prihodnje — se vé — bo to boljše. In ob bodočih volitvah bodo zopet volili naši ljubeznivi ljudje, kakor so dozdaj. In vsi tisti, ki zdaj kolnejo in se hudujejo in plačujoje, poreko; „Ja ja, naj bo, kaj mu čem; on zna pisati!“ In tedaj bode, kakor je bilo od začetka, zdaj in veselej! Saj pravim, — upajmo.

In naše županstvo ima dobro voljo; ni se mu še vtihnula. In sklenilo je: „policaistund“ ima veljati. Prvi večer gré obhodnik okrog: „Eo, desetna ura!“ Gre drugi dan: „Oj — spat!“ Gre tretji večer: zapró mu duri. In četrty dan — kakor je bilo od začetka. In peti dan na Božič — pazite — proti večeru je ples s tu običajno godbo v hiši podžupana, sekreterja in c. k. poštarja! Pravijo celó, da so bili poleg tudi neki omikanci in pol — omikanci iz sosesčine ter dajali „lep zgled“ našim lepim ljudem. Nu, jaz tega ne morem verjeti: in pa saj upamo, da v drugič ne pridejo ljudje iz takta; bilo bi to netaktno! In da se bode ravnali po državnih zakonih a ne po pravilu: „kšeft je kšeft; treba porabiti ugodno priložnost“. In upamo — kaj še upamo? Upamo tudi, da bode naša slavna pošta v 1887 l. bolj v redu, da bode malo bolj točna in skrbna. Zdi se da je vedel nekdo, zakaj je bil zoper tega ponudnika uže takoj s početka. Sicer — saj veste, da nismo odveč molčedi; ne bomo več godli le za sé, zagodemo jo drugače. Nu, pa saj ne bo treba; saj je nastopilo l. 1887. Saj sem le tako del!

In dalje upamo še, da 1887 leta Počki in Počke ne bodo imele besede, in da bo mir. Oj blaženo l. 1887. O. Strašenk.

Iz Pulja, 28. dec. 1886. — V Pulj prihaja vsak, da pridobi z delom hrano sebi in svoji družini ter tudi za stare dni. Kdor ni prisiljen, ne dohaja za več časa v to mesto. Tako tudi Slovan.

Dasi je to mesto večinom slovanok, — v tuji obleki, pride Slovan kot tujec med svoje rojake. Kameronki se ozre, sliši le tujo besedo. Razumništvo še nepukvarjeno predstavlja se mu v tuji obleki. Ob enem mora skrbeti za hrano. Vsed tega nima niti časa, da bi mislil, ohraniti sebi in svoji družini čist slovanaki značaj, in to tem manj, ker nikjer ne najde zabavišča, v katerem bi se čutil domač. Tedej ni čudo, da prostak navadno zdivja. Marsikdo čuti to; a zdi se, da ni človeka, kateremu bi se posrečilo, odstraniti ta nedostatek. Vedno se zdihuje po listih, a okoliščine se niso še nič zboljšale. Čitaonica je; pa kaka? Kakor zapuščeno dete mora se po mestu iskati in treba ti je najtrdnjše volje, da jo najdeš. Tega pa rokodelcec gotovo ne stori. On ne izbira in gre naravnost tje, kjer nahaja svojemu čutu najprimernejši vzduh. Povsod nahajajo se društva ali podjetja, javna ali zasebna, ki vabijo tujca z raznimi mikavnimi sredstvi. Za Slovana pa ni tega v Pulji. Radi tega ni čudo, da se vsako leto cele družine zgnubljajo naše krvi, ter da zaničujejo vse, kar je sveto in pravno.

S čitaonico se je poskusilo; a stalne podetave to društvo ne more dobiti. Živi, da ne zamre. V tem zavodu mora tčati kak nedostatek. Morda se ne motim, ako rečem, da čitaonica nima v sebi ničesar, kar bi vabilo v njo, ker nima značaja — zabavišča. Delavec slovanaki hoče imeti kraj, kjer se more odahnuti in odpočiti o prostih urah ter zajedno dobiti zavetje v nesreči, posebno ako zbolí. Za leposlovno berilo ne mara veliko, in to tem manj, ker so njegove misli raztresene. To so nasledki stanu. Prav zato je druznjava, da bi podružnica družbe sv. Ci-

tila in Metoda dobila veliko odmoja v Pulji. — Slovenci bi si morali svojega nasprotnika bolje opazovati in gledati, kako zbira ovčice na svojo stran. Pulj je bolj materialno mesto; idealizem je redko zastojan. Vsed tega vabi vsacega tujca k sebi le s pomočjo materialne koristi. Prav zato bi morali Puljci temu nedostatku priti v okom a tem, da bi si napravili podporno in zabavno društvo. Za razumništvo naj ostane čitaonica. Podružnica sv. Cirila in Metoda bi potem tudi več udov pridobila, ker večina delavcev vzdržuje družine.

Pri tem pa ni treba ozirati se veliko na gospode „Beschwichigungshofräte.“ Ti so le predstraže (Vorposten) tiste nesrečne klike, ki misli, da je patrijotično le to, kar izvira iz njenih možjan.

Iz Trsta, 5. januarja 1887. — Celih osem mesecev bili smo brez cesarskega namestnika v Trstu. Odkar je bila lansko leto pri volitvah v mestni zastop podlegla „avstrijska“ stranka naporem prevzete irredente in je bil gospod Bazzoni vkljub nasprotnim prizadevanjim potrjen mestnim županom, bavil se je gospod namestnik v tujini, večinom na Štajerskem na svoji graščini v Aussecu, nekaj pa v Gorici pri svojem tastu pl. Boeckmannu, Via Drossi št. 6. V njegovi odsotnosti bilo je mesto mirno in leto se je bližalo koncu, ne da bi se bila tržaška kronika (letopis) škandalov in demonstracij neuvadno pomnožila. A komaj se je vrnil visoki cesarski dostojanstvenik za božične praznike na svoje mesto, začelo je vrati močnejše in pojavljajo se zopet dogodki, ki pričajo da duh, ki se v Trstu z veliko skrbjo goji in krepí, ni še izmrl. Zadržé sem omenil demonstracije, ki bi se bile godile po soglasnem poročilu tukajšnjih listov na galeriji mestne dvorane v smislu irredente, a katere so potem listi zopet soglasno zanikali in tajili, ker take demonstracije morajo veljati kot nemogoča v avstrijskem mestu. — Danes vam pa moram poročati o protestu, ki ga je sklenilo mestno staršinstvo dne 28. decembra 1886 na velečastni škofjski ordinarijat in na voleslavno c. k. deželno vlado radi sprejemanja slovenskih gojencev tukajšnje malo semenišče in čeških bogoslovcev v veliko semenišče v Gorici. Znan je, da tržaška škofija ima neizrečeno pomanjkanje duhovščine, posebno na deželi, kjer bivajo Slovenci in Hrvatí, in da vted tega je velečastni škofjski ordinarijat prisiljen sprejeti v malo in v veliko semenišče, kolikor prostor dopušča, vsakterega mladeniča, ki se oglasi, samo da kaže v reznici paklic za duhovski stan in da je kos temu, kar se od njega zahteva. Niti visoka vlada ni mogla zanikati neuvadnega pomanjkanja duhovščine v tržaški škofiji in je bila siljena dovoliti češkim absolviranim gimnazijcem, zveštim avstrijskim državljanom, med kater mi je tudi mnogo vojakov, pot v goriško osrednje semenišče. To pa ni bilo po volji irredenti, katera vidi v slovanskem, Avstriji zveštem duhovstvu, najkrepkejšo bran ob južnih mejah, ter je komaj čakala, da bi se hotel kateri zastop poprijeti te zadeve. In res sprožila se je ta stvar v javni seji mestnega staršinstva dne 28. dec. m. l. Neki Piccoli predlagal je, naj se odpošije na imenovani mestni protest v tej zadevi, kar je staršinstvo tudi sprejelo na posebno priporočilo Burgstallerjevo, če tudi je bil naš Nabergoj nasproten temu predlogu in ga je krepko pobijal. Tega sklepa bode veselí framasonski naši krogi, kateri razupivajo na Dunaji slovanoko duhovščino v Primorji kot panslavistično in rusofilsko. Framasoni dobro vedo, da Avstriji je trdna podlaga katoliška vera in udanost narodov do prevele vladajoče hiše Hababurške; zato jim je mnogo ležeče na tem, da bi prišla ob veljavo duhovščina, katera oznanuje katoliško vero, in da bi narodi bili nezadovoljni radi raznih zmešnjav, katere uzrekujejo framasoni. Kakor rečeno, je vse to kolovodjam framasonskim dobro znano in to tudi nameravajo; ali čuditi se je, da neki framasonski učenčki, kateri bi morali svojo državljansko dolžnost do države drugače izpolnovati, ne vidijo teh nakan in ne poznajo njih pomena. Po drugi strani pa tudi to ni čudno, kajti strastno sovraštvo proti vs. mu. kar po slovanstvu diši, jih je popolnoma oslepilo, tako da menijo, da služijo državni blaginji, ako vse svoje moči napenjajo proti slovanstvu in slovanski duhovščini. Take ljudi je zastopaj prepričevati; njih pogubon upliv konča le z njih smrtjo. Vsekako pa so take razmere obžalovanja vredne in Trst bi smel vesel biti, ako bi mu v resnici ne pretila nobena nevarnost razen slovanokih dušnih pastirjev. Nam so vse druge nevarnosti znane in nadejamo se, da jih o pravem času spoznajo tudi politiki, ki morejo pomagati.

Politični razgled.

Izstop nemških poslancev iz češkega dež. zbora ne bode imel menda onega uspeha, katerega so liberalci pričakovali. Zbor se je na nove sešel, nemški odborniki so mandate odložili in predsednik je že naznanil, da bode za proste sedeže nova volitev v prihodnjih dneh. Sicer pa

kažejo res češki voditelji neizrečeno miroljubnost in se na vse pretveze prizadevajo, da bi prišli z Nemci do sporazumljenja. A Nemci odbijajo vedno in redno ponudbe, češ ali morajo oni biti voditelji in poveljniki, Čehi pa hlapci in služabniki, ali pa naj razpade — vse.

Ob novem letu je navada, da sprejmejo velikaši podložnike, ki jim čestitajo za novo leto; o tej priliki spregovorijo prvi sem ter tje kakšno resno besedo, ki je za bodočnost pomenljiva. Tako je sprejel nemški cesar vse generale in druge dostojanstvenike, francoski predsednik diplomate in ministre, a ogerski ministerski predsednik Tisza kolovodje židovsko-liberalne stranke. Vsi so pri tej priliki poudarjali potrebo miru, a ogerski ministerski predsednik je še posebej omenil, da ako bi prišlo do njegovega odstopa, bi izročil z mirno vestjo vse zadeve boljšim rokam. Nekateri hočejo vedeti, da niso te besede brez pomena. Jansky-jeva zadeva, slabi finančni položaj, razprava o pogodbi z Avstrijo radi vvažanja petrolija in še druge stvari omajale so vsemogočnega Tisze stališče tako, da sluti nekaj, kakor da bi se bližala zadnja ura njegovi slavi in njegovemu vladanju. Pogajanja s tostransko polovico v ravno naznačeni zadci so se pričela te dni na Dunaji, a ni še znano, pride-li do sporazumljenja ali ne.

Na zunan kaže politika še vedno isto lice: napetost na vse strani. O vojski med Avstrijo in Rusijo govori se že tako, kakor da bi bila neizogibna. Vendar se trudijo nekateri časopisi in dokazujejo tudi nasprotno, nekateri pa pišejo danes o vojski kot o gotovi stvari, jutre pa nasprotno. A izvestno je, da so razmere med Rusijo in Avstrijo zaradi bolgarskega vprašanja napete in neprijateljske. Se li posrečilo nasprotja med obema državama poravnati ali ne, to je vprašanje bodočnosti. Zdi se, da sta se Rusija in Nemčija nekako pobotali in sporazumeli, kajti ruski časniki pišejo o Nemčiji sedaj drugače nego prej; angleški list "Times" trdi celo odločno, da je zveza med Rusijo in Nemčijo gotova. Dalje pa veje iz Francoske neki nenavaden miren veter, ki kaže, da Francija se ne upa Nemčije sama brez druge pomoči napasti, posebno pa sedaj ne, ko je izvedla, da je Nemčija na tihem vso vojsko z repetirkami preskrbel.

V Angliji, ki bi morala biti naša zaveznica proti Rusiji, posrečilo se je ministru Salisbury-ju zajeziti krizo, ki je bila nastala vsled izstopa ministra Churchilla iz ministerstva, vendar celo privrženci sedanjega ministerstva nemajo prave vere v obstanek sedanjih razmer. Če bi pa nastopilo novo ministerstvo pod predsednikom Gladston-om, potem bi Anglija stalno ne šla z nami, in mi bi ostali sami in popolnem na cedilu.

Ves ta nevarni in neugodni položaj pouzročili so pa Bolgari. Bolgarska deputacija sešla se je skrivši s knezom Battenberškim in govori se, da bode sobranje njega zopet volilo ter da se v Sofijo povrne, a iz Petrograda niso zamudili svetu javiti, da bode v tem slučaju Rusija Bolgarijo okupirala. V Londonu so Bolgarce prav prijazno sprejeli in jim deloma svetovali, naj se z Rusijo pogodé, za hrbtom pa jih prigovarjali, naj Battenberžana zopet volijo. Položaj je torej zelo kritičen, štrana na vso moč zmedena, a bodočnost in sicer bližnja bodočnost jo bode razvozlala.

Domače in razne vesti.

Radodarni doneski za študentovsko kuhinjo: g. prof. Jvan J. za tri mesece 3 gl.— Janez Makuc v Bielcu za dečka v kuhinji 13 gl. in še poseben dar 2 gl. 50 kr.— Janez Dugulin v Ajdovščini 1 gl.— Gotard Pavletič v Kojškem 2 gl.— za otroški vrt: Gotard Pavletič 1 gl.— Komel pl. Sočebanski 3 gl.— prijatelj otroškega vrta v Gorici polovico čitalnične delnice za 10 gl.— za otroški vrt in deklško šolo: Janez Makuc v Bielcu 4 gl.— Janez Dugulin v Ajdovščini 3 gl.— Gotard Pavletič (za šolo) 2 gl.— Simon Gaberšek v St. Antreži 2 gl.— za božično drevo: Goljevšek Franc 1 gl.— za podporno društvo: prijatelj društva polovico

čitalnične delnice v znesku 10 gl. Presčna hvala vsem blagim dobrotnikom.

Vreme bilo je vse božične praznik: prav lepo in prijetno, le h koncu je nekoliko zvalo. Potem prineslo nam je oblake, meglo, dež, veter, blisk in grom, kakeršnemu po zimi nismo vajeni. Po gorah je padel sneg in se junaško drži tal, katera je pokril; v mestu je pa mehko vreme in pripravlja se zopet k dežu, kakor se zdi.

Slov. narodna čitalnica v Gorici hotela je letos poskusiti, kako je, ako človek pričakuje novo leto v veseli družbi in prijetni zabavi, zato je priredila veselico na Silvestrov večer, obstoječo s petja in tombole. Udeležitev bila je precej dobra in zabava dopadljiva. Peveci so pošteno skerbili, da bi navzočnikom ne bilo dolgočasno, ter so pogosto zapeli prav krepko in lepo. Veliko veselja vzbudila je tombola, katero je vodila vešča roka, kakor po navadi. Veselje bilo je neprisljuno in je na vsako stran prav dobro uplivalo. O polnoči začeli so nekateri gosti odhajati, a drugi hoteli so prebiti prve ure novega leta v čitalnični dvorani, katero je bil krčmar po svoje premenil, ter so šli še le proti jutru domov. Goriška čitalnica v prejšnjih letih ni imela te navade; letos je hotela poskusiti, kako bi šlo, in poskušnja se je dobro obnesla; zato menimo da se taka zabava tudi k letu ponovi.

Pri tej veselici središalo se je 5 čitalničnih delnic, kajti 7 jih je bilo napovedanih in toraj jih je manjkalo še 5, da bo vseh 12, ki se pripravljajo s obrestmi vred koncem marca t. l. Udeleženo delnic so naslednje: št. 12, 28, 71, 75, 87.

Občni zbor goriške čitalnice dne 6. t. m. ob 7. uri zvečer bil je nenavadno močno obiskan in se je vršil popolnoma radno od začetka do konca. Prebral se je zapisnik zadnjega občnega zbora, iz katerega je bilo razvidno, da se je mnogo izvoljenec odpovedalo uže tisti večer ponujenim častnim mestom. Drugi odborniki naznanili so svojo odpoved pozneje; o enem, ki se ni bil izrecno odpovedal in ki ni bil navzoč, da bi se bil poprašal, menil je občni zbor, da se je molče odpovedal, ker mu je bilo vročeno vabilo k izrednemu občnemu zboru, na čegar dnevnem redu je bila volitev novega odbora, ne da bi bil ugovarjal proti temu. Vršila se je potem volitev predsednika, denarničarja, 7 odbornikov in 2 namestnikov po listkih. Za predsednika bilo je oddanih 29 listkov; izvoljen s 25 glasovi dr. vit. Tonkli, ki se zahvali zboru za skazano čast in izreče, da sprejme volitev. Za denarničarja je bil izvoljen z 28 od 29 oddanih glasovnic g. Ivo Pirjevec. V odbor so prišli: Anton Santel, dr. Fr. Kos, Ernest Klavžar in Ivan Mercina s 27, dr. Lisjak s 25 in Ernest Kramer s 24 od 28 oddanih glasov. Ivan Berbuč in Jakop Čebular dobila sta po enako glasov; pri ožji volitvi bilo je oddanih 21 glasov; Čebular jih je dobil 19. Kot namestnika sta bila izvoljena Franc Sivec in Franc Ferfila. Anton Rudež izreče odstopivšemu odboru, posebno predsedniku, denarničarju, prof. Santelnu, pevovodji, režiserju in drugim najtoplejšo zahvalo za požrtovalno delovanje, čemur občni zbor glasno pritrdi. Ker ni bilo nobene druge točke na dnevnem redu, prebral in podpisal se je zapisnik ter je predsednik sklenil občni zbor. Naj bi se novemu odboru posrečilo, da bi modro vodil osodo čitalnice, najstarejšega slovenskega društva v Gorici, ki bo praznovala letos svojo petindvajsetletnico.

Slov. bralno in podporno društvo v Gorici držalo bo v nedeljo 9. t. m. ob 11. uri popoldne v svoji bralni sobi društvene časnike za leto 1887 razen sledečih: Sl. Narod, Slovenec, Vrtec, Slovan, Ljubljanski Zvon. Društveniki vabijo se k obilni udeležbi.

Deželni zbor goriški bo imel svojo osmo letošnjo sejo v ponedeljek 10. januarja o 5. uri popoldne. V dveh ali treh sejah dovrši deželni zbor vsa opravila, ki so mu prišla v roke in zaključí se najbrže uže prihodnji teden, kakor se govori med dež. poslanci. V zadnjih sejah obravnavali se bodo še nekateri važni predmeti, imenom gluhomečnica, bolnišnica, norišnica, hiralnica, namakanje tržiške rovani in morda še kaj drugega.

Onovem letu dobili smo iz Ravne ali Grojne pri Gorici cvetoče zvončke, ki poročajo, da zima nas letos ne pritiska, temveč da je z nami prav dobra, ker nam o takem času na prostem pušča cvet in zeleno pejse, znamenje minjivega blagostanja in trdnega upanja.

Čč. gg. vikarijem, ki delajo rekurze radi svojih fasij, moramo naznaniti, da rekurza se mora napraviti v teku dveh mesecev, ki se štejeta od onega dne naprej, ko dobi kdo po okrajnem glavarstvu rešitev svoje fasije, katero je bil poslal v Trst, in da rekurza mora biti vsled razsodbe finančnega ministerstva v nekem posebnem slučaju (odlok veleoslavnega e. k. namestništva v dne 27. dec. 1886 št. 19.869) tako kolekovan, da pride na prvo polo kolek za 1 gl., na (vsako) drugo polo kolek za 50 kr.,

in na vsako prilogo kolek za 15 kr., češ da le one uloge, ki so šle začetkoma na namestništvo v Trst, so uradne in koleka proste, vse naslednje, med katere spadajo tudi rekurzi, pa le privatnega pomena in vsled tega podvržene koleku. Za poravnavo rekurznih stroškov dobili smo dalje iz Orehka 3 gl., s Ponikve 2 gl.; plačali smo za spisovanje rekurza po 1 gl. in za poštnino v prvem slučaju 55 kr., v drugem 20 kr.; ostali denar je čč. gospodom na razpolago pri „Soči“. Denar se po vojni lahko pošlje „Soči“ ali pa spisovatelju rekurzov. Kdor ni še odposlal rekurza, naj prilipi koleke; kdor ga je odposlal, dobi ga nazaj, du dopolni, kar manjka.

Pesmi prerano umrlega Josipa Pagliaruzija, znanega pod pesniškim imenom Krilana, izidejo še to leto v Hilarijanski tiskarni v Gorici v treh snopiših v lepi in ukusni zunanji opravi. Rokopise pripravil je za tisek svak ranjkega pesnika, deželni šolski nadzornik Anton vitez Klodič. Prijatelji in poznavatelji ranjkega Pagliaruzija težko pričakujejo to lepo zbirko.

Osepnice ali maruški pokazali so se med otroci v Gorci v tako veliki meri, da so za 14 dni zaprti vsi otroški vrta ter prvi in drugi razred vseh javnih in privatnih ljudskih šol. Praviijo, da kateri dan preteklega tedna je bilo po 600 do 700 otrok bolnih na tej bolezni, ki sicer ni huda, a močno razširjena.

Vabilo k rednemu občnemu zboru, ki ga priredi dne 9. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih g. Andreja Muravca čitalnica na Grahovem. Dnevni red poleg pravil. Uljudno vabi k udeležitvi vse nove in stare ude — odbor

Čitalnica v Prvačini priredi dne 9. januarja veselico z naslednjim sporedom: 1. Godba. 2. „Jaz nisem Taljanka“; uglasbli Carl, mešan zbor. 3. Predsednikov pozdrav. 4. „Tam, gdje stoji“; možki zbor. 5. „Prebral sem pratko“; zložil Gregorčič, deklamacija. 6. „Miha“; možki zbor. 7. Jedno uro doktor; burka v jednom dejanju. 8. „Vesela družba“; mešan zbor. Pričetek ob 6¹/₂ uri zvečer. Vstopnina k veselici 20. novcev. K obilnej udeležbi vabi uljudno — odbor.

Ljudsko kuhinjo imamo tudi v Gorici in marsikdo, ki do sedaj ni vedel, kako bi si utolačil poludne glasnega godca z malimi otroki, si bo znal zdaj pomagati prav lahko. Odbor, ki si je bil staval nalogo, priskrbeti tudi Gorici to prav lepo ustanovo, na čelu mu baronica Marinelli-Rassauer, ni se bal truda in dela, da bi izvršil nalogo, ki je bil prstovoljno prevzel. Omenjena blagorodna gospa šla je tudi v razna mesta, da si je oledala, kako je drugod v tem oziru. Ko je prišla domov, začela je krepko delati in podpirana po drugih gospah in gospodih dosegla je, da z 2. januarjem tekočega leta se je kuhinja odprla v ulici Drocasi, ki vede s Trga sv. Antona proti Rusi hiši, blizu „Zvezde“, katera zdaj najbrže zgubi katerega svojih obiskovalcev. Baronica je želela, da bi se bila kuhinja slovesno odprla, a drugi odborniki in odbornice so bili proti temu, in tako je začela blaga ustanova svoje delovanje na tihem. Vender popolnoma tihom ni bilo, kajti navzoč je bil slavni odbor in župan dr. Maurovič imel je na go-povoditeljico lep nagovor ter rej je poklonil krasen šopek svežih cvetic, kakeršne rastejo le v cvetličnjaku in vrtu našega župana. Prvi dan oddalo se je 383 porcij, drugi dan 384, tretji 330, četrti 264, kakor pripoveduje „Rassagna“. V kuhinji je vse čedno pripravljeno; gospe iz odbora so navzoče, ko se pripravljajo jed, katero delijo s svojo roko, ko pride čas. Porcije imajo do zdaj sledečo ceno: juha 5 kr., meso 9 kr., zelenjava ali soljve 8 kr., kruh 2 kr. Za 19 kr. dobi človek doberšno kosilo po prizadevanji blagih dobrotnikov, katerim naj bo ta izrečena javna hvala in zahvala.

Porotne sodnije v Gorici začele so svoje letošnje delo danes 7. jan. in sicer nič dobro, kajti uže prvi dan prišla sta na vrsto radi tatvine dva dečaka, katerih eden šteje 14, drugi pa 15 let. Ako sta v deških letih taka junaka, kakz bota še le kot mladeniča in moža? Res, žalostno.

Nesreča, pravijo, nikoli ne spi. To spriduje nov dogodek v Dornbergu, o katerem piše „Rass.“ v svojem prvem letošnjem listu. Dva otroka, katerih eden je imel 4, drugi pa 8 let, bila sta na Božič sama doma ter sta se začela igrati z nabasano puško očetovo. Stareji otrok držal jo je ob kopitu, mlajši pa na nasprotnem drobem koncu. Petelin udari, puška se sproži in urna razmesarijo neumljeno obraz ubožnega malega otroka. Sosedje so hitro pritekli pa niso mogli pomagati, ker otrok je v malem času izdihnil dušo. Žalost ubožih roditeljev je nepopisljiva. V Šempasu je pa otrok zgorel po nemarnosti starišev, ki se bodo morali radi tega zagovarjati pred sodnijo. Koliko se uči in svari in vender se godijo take reči!

Mestno hranilnico ustanovi si Ljubljana po pravilih, katera je potrdil presveti cesar. Ni dvomiti, da hranilnice si v krajih močno opomore, ker kra-

njiko ima mnogo denara, ki je do zdaj odhajal drugam. Vselej stalne podlage, katero bo imela ta kranjska inročevala ji bo občinstvo gotovo v veliki meri svoje prihranjene novce.

Duhovniška bira na Kranjskem je odpravljena valed postavbe. Katero je bila sklenila se prejšnja protinarodna večina v deželnem zboru. Dolgo ostala je ta postava sama na papirju, zdaj pa se je že razglasila po vsi vojvodini kranjski in plača se ne bo dajala več duhovnikom v blagu, ampak v denaru. Za vsakega obdajenca preračunjeno je, koliko bo moral plačevati v denaru za blago, katero je prej odrajal. Ako se cena blaga ne slavi, revisoko, morda novo breme plačevalcem ne bo pretežko. Duhovnikom je prav, da se je ob istem času uredila tudi kongresa (duhovnik, plača) valed državne postavbe.

Milanaka roža, ali pelagra je veliko hudo, ki tare slovenski rod v Lombardiji, Benečiji in v naši rovinah, kjer volja še nekdanji kolonisti sistem, kjer namreč semljiki posotniki obdeluje svoja posestva s kmeti (koloni), katerim daje hudo, hlev, vozova, živino in del pridelka po pogodbi, ki volja za eno leto in ki se lahko razruši konec vsakega leta, kakor se v resnici pogosto godi, tako da mora kmet s svojo družino zapustiti gospoda in iskati si novega, ako ga dobi. Če ima gospodski kmet še kaj svojega preročenja, izhaja, kakor more; ako obdeluje samo gospodovo posestvo, je gospodov suženj brez vsakega (tudi volilne) pravice in brez pomoči. Dokler je dajala zemlja obilnejše pridelke v viavi in hitu, dokler je imela šite svoje prajanje ceno in dokler se bili gospodi bolj blevečki, vdrževal je gospodski kmet sebi in svoji družini vsaj življenje in ni skrbel za druge potrebe, ker jih ni poznal. Dandanes daje zemlja manj dohodke, ki niti gospoda ne zadostajo, a toliko manj pa njegovim kmetom. Valed tega pomnjanje na obeh straneh in propad med koloni; gospod vdržuje si življenje, če ne z obrestimi, pa s glavico, a koloni te nima, zato gine dan na dan. Posebno pelagra ali milanaka roža, ki se v furlanških in beneških ravninah vedno bolj širi in cele družine uničuje, hudo pritiska na ubozega kolona. Splošno je znano in priznano, da glavni uzrok tej bolezni je slaba hrana, a kaj je uzrok tej slabi hrani, ni bilo do t'aj še nikjer javno rečeno, da si je tu v mnogih krogih predobro znano. Mislimo, da vsaj tista državna komisija, ki je hodila lansko leto po Furlaniji (kakor so pravili, po prizadevanji kneza Hohenzolna ali grofa Coronina), pride pravim razmeram na sled, a niti njej se ni posredilo. Zato naj bo nam dovoljeno povedati, da laška turšica je dobra in zdrava jed in da radi nje in radi polente, ki se iz nje kuha, ne oboji tako lahko kateri človek. Ali furlanski in beneški koloni ne kuhajo zmiraj iz domače turšice, katere jim gospodi odzemaajo, temveč iz ogerske in ruske pokvarjene, ki prihaja čez morje, ki se na poti vsa spridi in ki je valed tega veliko ceneja od domače furlanske. To turšico naj vlada prepove uvažati, gospoda naj hrani kolone z domačim pridelkom, potem bo manj pelagre, manj bolnikov in manj deželnih stroškov za pelagrozne nore. Škodljiva hrana naj ne bo dopuščena; potem bodo tudi zdravstvene razmere boljše.

Opizka. Opirajoč se na to, kar se je govorilo o „Jurijevem Koledarju“ za leto 1887, predno je izšel, prinesla je „Soča“ v številki 52. preteklega leta domačo vest, s katero se rečeni koledar nekako priporoča. Opozorjeni po prijatelji na vsebino omenjenega koledarja, moramo reči, da nikakor ne more služiti kot domače berilo družinam, zato opominjamo slavno občinstvo, naj ga ne kupuje, ako neče zanesti v svojo družinsko nevarnost, ki se uže tako širi po sto drugih poteh.

Velik požar bil je v noči od 1. do 2. januarja t. l. v palači Odescalchi v Rimu, kamor je bila poslana predlansko leto tudi Gorica svojega zastopnika k mednarodnemu shodu gasilcev, o katerem so se takrat pripovedovala čuda po nekaterih listih. Pri tej priliki se je pa zvedelo, da so rimski gasilci jako slabo organizovani. Prišli so še le eno uro potem, ko so bili poklicani, z dvema majhnima gasilkama, ki ste bili tako slabo pripravljene, da so jima celo cevi pokale. Kraj, ki je bil navzoč, se je haje hudoval nad tako nemarnostjo in ljudstvo je gasilcem zvižgalo. Mestno starištvino imelo je nemudoma sejo, v kateri je odstavilo poveljnika požarne straže ter sklenilo, naj se gasilci preustrojo. Palača je popolnoma pogorela; škode v slikah, starinah, dragocenostih in na poslopju je čez en milijon goldinarjev.

Zbornik cerkvenih govorov na slavo sv. Cirila in Metoda, ki ga je založil in izdal Anton Zlogar, mestni kapelan pri sv. Jakopu v Ljubljani, dobil je cerkveno potrjenje tudi v škofiji bosanski ali dijakovsko-vremeke. Določeno pismo na g. izdajatelja se glasi: Povodom prodaje Vaše ot 16. junija t. l. pregledavši Vašo knjigo „Zbornik cerkvenih govorov na slavo sv. Cirila in Metoda“ podeljuje Vam s tem škofijski ta ordinarijat drage volje svoje potrjenje na

isto delo, ker se v tem delu nič ne nahaja, kar bi sv. veri ali istini cerkvene pove-ti protivilo, pač pa pobrali ste v to knjigo vse znamenitejšje govore, rečene v slavo sv. maših Apostolov, kar more služiti samo v blaginjo in izveličanje pravovernih Slovencev in Hrvatov. Ob enem, ker je ta knjiga — z velikim Vašim trudom zložena — take naravi, da se jo bodo poslušali duhovniki škofije bosanske ali dijakovsko-vremeke, je škofijski ta ordinarijat pripravljen, najtoplejo priporočiti jo te škofije duhovstvu: hitro k. od Vas poizve po kakšni ceni in kje se prodaja. V Djalovu, dne 16. novembra 1886. Josip Juraj s. r. škof.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA. Iz Keneč dobli smo 9. sept. pr. l. nakaznico za 2 gl. 20 kr. brez podpisov. Prosimo, naj nam določni naročnik naznani svoje ime. — Delalstvo bralno društvo v Idriji in Franc Tomič v Nabrežini. prejeli 2 gl. 20 kr., odzima 4 gl. 40 kr. — Slov. čitalnica v Gradcu: velja s 1. jan. t. l. — Č. g. Alfons Poljak v Št. Tomaži: za leto 1886 se 2 gl. 10 kr. — Neki naročnik z Ajdoveke pošte vrnil nam je l. številko letolajze „Soča“, pa ni dal svojega imena; prosimo, naj nam je naznani. Tako tudi drug naročnik s pošte v Kobaridu. —

LISTNICA UREDNIŠTVA. G. dopisniku, ki bi se rad oglašil za organista v isterski občini: Letni stalni dohodki znašajo 60 gl. in se le 50 gl., kakor je bilo prej rečeno, postranski pa okolo 40. Če je organist ob enem več krojač, bi dobro izhajal. — G. dopisniku izpod Št. V. ke Gore: vsa rasprava je proved osebna in ima premalo splošnega pomena. — G. dopisniku z Grahovega: ali bi ne mogli vse zadeve doma poravnati, da bi ne bilo treba tudi Vallega župana v Soči prati? — iz Olimpa: danos nismo mogli porabiti; morda drug krat.

Javna zahvala.

Največja dolžnost veče me, da izrazim svojo najhkronejšjo zahvalo gospodu dr. Ferdinandu Rojeu v Ajellu v Lahih, kateri je moje edino in z blaznelo hčer v primerno malem času popolnoma ozdravil. Zato naj bude slavnemu občinstvu v tej neznanani bolezni toplo priporočen.

(Glej dopis iz Podgore.)

ANDREJ PAVLETIČ.

„Missa ss. Cordis Jesu,“

katero je za možki zbor četeroglasno postavil Janez Pogačnik, organist v Vipavi, in katera je od glasbenikov spoznana kot ena najboljših cerkvenih skladb slovenskih skladateljev, dobiva se pri skladatelji v Vipavi in v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani po 60 kr.

Na debelo. Na drobno.

Josip Miani & Co.

na Travniku št. 19 v Gorici.
Na debelo in na drobno.

Priporočajo svojo veliko zalogo vsakovrstnega stekla, navadnega in finega, kristalov, ogledal in okvirji in brez njih, raznovrstnih šip za okna, tudi barvanih, posod s porcelana, s ilovico in za kuhinjo za družine, gostilne, krčme, pivarne, sladkarne, kavarne; kakor tudi namizja in priprav za kavo, čaj za 2, 6 ali 12 oseb, obešal za ubrisalke s stekla, porcelana in an gleškega ila, palic in okvirjev pozlačenih v starem in novem slogu, svetilnic vsake vrste za petrolej, krožnikov, skled in žlice.

Velika zaloga črnih steklenic (botelj) za vino, pivo, likerje iz slavno znane tovarne v Siemenu; oblečenih steklenic (flaškonov) od 1 do 50 litrov. Sprejemajo vsakršno steklarako delo tudi na deželi za poslopja in cerkve tudi v gotičkem slogu z barvanimi šipami, vezanami s avincem.

Imajo zalogo najmenitnejših tovarov danajskih in sprejemajo katero koli naročilo po tovarniški ceni na posode in priprave za cerkveno rabo, bodisi s čistega srebra, kakor tudi s posebrnene kovine, najfineje, n. pr. kelihov, oiborijev, monštrauc, svečnikov, svetilnic, križev, altarnih tabel, križevih potov.

Sprejemajo naročila gledé lesencev (kljod) bodisi s kristala, kakor tudi z ruda, vse po najnižjih cenah.

Na debelo. Na drobno.

„Ljubljanski Zvon.“

Stoji za pol leta gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

katero izvirnost potrjujejo zelo učeni zdravniki in tisočero ljudi, ki so jo rabili; ozdravlja želodčne in telesne bolezni, posebno pa zaprje, vrančne in jetrne oboljlosti, kakor tudi hemoroide ali zlato žilo, želodčne in prebajalne mralice in je na boljše sredstvo zoper gliste pri otrocih.

Izdolovatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 26 kr. po poštnem povzetju. Poštnino trpé p. t. naročniki.

V steklenicah po 15 kr. imajo jo v Gorici Ponton in Cristofoletti, v Tolminu Palisa, v Corvignanu Lovisoni, v Gradcu Pasquali, v Gradščici Conasini, v Trbiču Praxmarer in večina lekarnic na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Trstu, v Istri in v Dalmsaciji.

SAMO

v največji krojačnici in zalogi

GOTOVE OBLEKE

IGNACIJA STEINERJA

v Gorici

nahaja se vedno na poljubno izbiro izdelana obleka najnovejšega kroja za moše in za otroke od 3 let naprej po najnižjih cenah.

Posebnosti

v modnih stvarah za gospode, n. pr. Menčikof, Navelak, Ulsterkot, nepremočljivi plašči za dež, kožuhovine, gete, gomaše, tolke za lov, kolikor za sprehod in dom.

Novosti

toliko za gospe, kolikor za mladenke in dekleta v veliki in raznolični množini, z uzorci iz prvih tovarov iz Pariza, z Dunaja in iz Berlina gledé Waterproof, Saechetti, Dolm an, plaščev, kožuhovin, nepremočljivih halj iz gome, jop vseh barv in v raznih oblikah, in vse to v posebni sobi, ločeni od štacune, kjer je vse preskrbljeno za primerjanje.

Osrednja zaloga

izvirnih jop prof. J. Jaeger-ja po tovarniških cenah in odev po istem sistemu.

Bogata zaloga toliko zunanjih kolikor domačih rob za šivanje po meri.

Za častito duhovščino

zimski plašči, površne suknje, talari, hlače, jopiči, domača obleka v veliki izbiri.

Cerkvene sveče

prodaja s poročtvom za pristen nepomečan

vosek od bučel

tovarna za sveče z bučelnega voska

P. & R. Seemann

(Lastnik Pavel Seemann)

v LJUBLJANI.

Žudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih beredi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in prečenejo prav kmalu najtrudnejše žledne bolezni. Prav izvršno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženah mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojazn, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preginjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; z naročbo in pošiljavo pa edino v lekar-nici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekar-ni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekar-ni Alla Ma-donna v Korminu. Eka steklenica stane 50 novcev.